

МУНИЦИПАЛЬНОЕ БЮДЖЕТНОЕ ОБЩЕОБРАЗОВАТЕЛЬНОЕ УЧРЕЖДЕНИЕ СРЕДНЯЯ ОБЩЕОБРАЗОВАТЕЛЬНАЯ ШКОЛА № 2
С.ОКТЯБРЬСКОЕ

Согласовано:

Зам.директора по УВР Е.С. Есиева Э.С.

«8» 09 2017 г.

Утверждаю:

Директор МБОУ СОШ № 2 с.Октябрьское

Датиева И.М.

«1» 09 2017 г.

**Рабочая программа
по родному языку 3 – класс
учитель начальных классов Джагаева Залина Борисовна**

2017 – 2018 учебный год

Амбарынгәнән фыстәг

Кусән программә арәзт аәрцыд ног стандарты домәнтәм гәсгәәмә ЮНЕСКО-йы кафедрәйән арәзт ахуырадон комплекты бындурыл. Ирон әвзагән ләвәрд цәүы къуыри 2 сахаты (әдәппәт 34 ахуырадон къуырийы-68 сахаты)

Кәд әмәе райдайән скъюла бынтур әвәры сывәлләтты алышаңсыг рәзтән, уәд ирон әвзаг ахуыр кәныны хъуыддаг арәзт у ахәм нысан әмәе хәстәе сәххәст кәнынмә:

- цәмәй ахуырдаутә кәрәдзиимә иронау дзурын сахуыр уой, уый тыххәй сын хъәуы сәе раст кәсыны, фыссыны әмәе хъуыды кәныны фәлтәрдзинад фидар кәнын:
- ахуырдауты фысгә ныхасы рәзтыл кусын, грамматикайы фарстаты сәе зонындзинаәтә фылдәр кәнынмә тырнын:
- сывәлләтты алышаңсыг хъомыладыл кусын мадәлон әвзаджы фәрцы.

Ахуыргәнәгән бәрәггонд нысантә сәххәст кәнын хуыздәр бантисдзән кәсыны әмәе әвзаджы урокты.

Ахуырадон стандартты домәнтәм гәсгә Уәрәсейи цәрәг алышаң мән дәр йе 'взаджы кад се 'хәен бәрzonддәр ист аәрцәуа. Ирон әвзаджы ахуыргәнджыты размәе әвәрд ис бәрнөн проблемә - предметы ахуыр кәныны хъуыддаг фәхуыздәр кәнын. Уыцы нысан әнцондәр у райдайән скъюлайы аххәст кәнын.

Ирон әвзаджы программәйи сәйраг идея у скъюладзауы ахуыры процессы сәйраг архайәг уәвынмә сразәнгард кәнын.

Ирон әвзаджы программәйи сәйраг хицәндзинад – скъюладзаутән комплексон әгъдауәй әвзаджы тыххәй зонындзинаәтә раттын.

Авзагзонынады программәйи спецификонхицәндзинәтә:

- мадæлон æвзагыл дзурыны нормативон арахстдзинад: дзырдты растфыссынад æмæ растдзурынад, хъуыдыйæтты араэт æмæ фыссынад.
 - лингвистон компетенци: æвзаджы иуæгты системон ахуырад, сæ араэт, зæлынад, фыссынад æмæ ныхасы.
 - ныхасы компетенци: ныхас æмбарын æмæ дзы арахстджынæй пайда кæнын хъуыдыйæттæ аразгæйæ:
 - коммуникативон компетенци: æвзагæй пайда кæнныны фæлтæрддзинад ныхасы алыхуызон сферæты (царды, ахуырады, официалон, социалон æмæ культурон) рæзын кæнны
 - культурон компетенци:
 - лингвокультурovedческая (лингвокультурологическая) компетенция: изучение русского языка проводится на основе диалога национальной культуры с русской культурой с целью более глубокого понимания их обеих, а также русского языка и русской речи, созданных на русском языке произведений, для подготовки учащегося к межкультурной коммуникации и для его воспитания как поликультурной личности.

Программæ домы, цæмæй ахуырдзаутæ хицæн кæной мыртæ јæмæ дамгъæтæ

Программæ домы, цәмæйсъоладзаутæ базонойтекстысæйрагдæрхъуыдырахицæнкæнын, уацмысымидисхиныхæстæйрадзурын, дзырдтынысаниуæгзонын, текстæнейæ аивадон æууæлтæ рахатын; сахууруойхъуыдыкæнын, рæзасæ аивадон æнкъарынад, цымыдис æмæ разæнгардкæнойчиныгкæсынмæ.

Аездагзынынды программажайыс жарайтагнысан:

- гурынкәнынуарзондзинадмадәлон аевзагма, куыд әппәтиронадәмыкультурәйи аевдисәнма;
 - ахуырдзаутәмирон аевзаджыараәзт әмә функционалонархайдалысферәты әмә ситуацитызындзинәдтә рәзынкәнын;

Æвзагзонынадыпрограммайысәйрагхәстә:

- ирон әвзагмæ уәлдай ахаст гуырын кæнын, куыд ирон культурæйы аивдær фæзынд;
- разæнгард кæнын дзургæ әмæ фысгæ ныхасы культурæйы бындурон ахуырмæ,
- раттын зонындзинæтæ ирон әвзаджы нысанты системæй йæ арæз әмæ йæ функцитæ
- зонындзинæтæй практикон әгъдауæй пайда кæнын литературон әвзагыл дзургæ әмæ фысгæ ныхасы

Предметы структурæ

Райдайæн кълæсты ирон әвзаг ахуыр кæнын у лингвистикон ахуырадоы әмæ сывæллæтты ныхасы рæзты фыццаг сæрмагонд этап. Йæ сæрмагондзинад уый мидæг ис, әмæ у æнгом баст у иннæ ахуырадон предметтимæ, уәлдай дæр та ирон литературон кæсынадимæ әмæ үұрыссаг әвзаг әмæ литературон кæсынадимæ. Иумæ райсгæйæ аразынц иу ахуырадон хай-дилологи.

Фыццæгæм къласы ирон әвзаг әмæ ныхасы разтыл куысты бындур у «Абетæ» ахуыр кæныны рæстæг. Дих кæны æртæ хайыл:

1. бацæттæгæнæн рæстæг;
2. дамгъæтæ ахуыр кæныны рæстæг;

3. рацыд æрмæг бафидар кæныны рæстæг.

Ацы хæйттæй алкацыйæн дæр лæвæрд цæуы сахæттæ 12с.-бацæттæгæнæн рæстæгæн, 64с-абетæ ахуыр кæнынæн æмæ 20с.-кæсын æмæ фыссын ахуыр кæнынæн.

Кæсын-фыссын ахуыр кæныны сæйраг хæс у: дамгъæтæ фыссын ахуыргæнгæйæ сабиты кæсыныл дæр æфтауын.

Сывæллæттæн, хұымæтæг хұзызы сæ графикон æмæ кæсыны навыктæ фидаргæнгæйæ, уәрæхдæр кæны сæ алыварсы дунеæмбарынад, хъæздыг æмæ активон кæны сæ дзырдуат, рагагъоммæ рæзын, сæ грамматикон – орфографион зонындзинæтæ.

Ног програмæмæ гæсгæ (Юнескойы кафедрæйы проектмæ гæсгæ) афæдзы фæстаг цыппæræм хайы æвзаг æмæ литературæ хицæн предметы хұзызы ахуыр кæнын кæй райдайынц, уымæ гæсгæ сабитæн уәрæхдæр кæнынц сæ дунеæмбарынад æмæ хъуыдыкæнынад, хъæздыгдæр кæны сæ ныхасы хъæд æмæ дзырдуат.

Сывæллæттæ фыццаг хatt 1-ам къласы базонгæ вæййынц ирон æвзаджы системæ æмæ ныхасы культурæимæ

**Предмет «Ирон æвзаг æмæ литературон кæсынад» ахуыр кæныны мидисы рахицæн кæнæн ис ахæм
хæйттæ:**

- коммуникативон зонындзинæтæ ныхасы сæйраг хұзысты: хъусын, дзурын, кæсын æмæ фыссыны;
- æвзаджы мадзæлттæ æмæ сæ пайда кæныны фæлтæрддзинад;
- социокультурон зонындзинæтæ;
- иумæйаг ахуырадон æмæ сæрмагонд ахуырадон зонындзинæтæ.

Ацы цыппар хайә сәйрагдәр у фыццаг – коммуникативон, үымән әмәе үйі фәрцы сбәрәг кәнән ис, сывәллон цы базыдта ахуыры алы этапты, үйі. Фәләе цыппар хайы кәрәдзийыл сты әңгом баст, әппарән дзы никәцыйән ис, уәд хәлд әрцәудзән ахуырадон предмет «Ирон әевзаг әмәе литературон кәсүнады» иудзинад.

Предметон хай «Ирон әевзаджы системә»

1 хай. «Фонетикә әмәе графикә»

- мыртәе әмәе дамгъәтәе кәрәдзийә иртасын;
- ирон әевзаджы мырты дих зонын (хъәләсонтә – цавдон/әнәецавдон, - ләмәегъ/тыхджын, үұрыссаг әевзагәй әрбайсгә; әемхъәләсонтә – әемкъай/әнәекъай, зылангон/әзылангон, дывәргонд, үұрыссаг әевзагәй әрбайсгә.)
- дамгъуаты кәрәдзийы фәдыл күйд әвәрд сты, үйі зонын.

2 хай. «Орфоэпи»

Скъоладзауы сахуыр кәнүн хъәуы:

- ирон литературон әевзаджы әғъдәуттәе зонын, ома ирон әмәе үұрыссаг алфавиты үыцы иу дамгъәтәе алыхуызы мыртәе кәй дәттынц, үйі зонын (з, с, ц, дз); кавказаг кәй хонәм (хъ, къ, цъ әмәе а.д.), үыцы мырты растдзурынад. Үыдон цәйбәрц хорз бамбарой, үымәй аразгәе үыдзән сәе аив дзырд.

3 хай. «Дзырды араэст»

Ахуырдзаутәе хъуамәе зоной:

- дзырдтәе уәнгтыл дих кәнүн, иу рәнхъәй иннәмәе хәссын;

- адәймәгты нәмттәе әмәе мыггаңтәе, уынгты, фосы әмәе әнд. ах. нәмттәе стыр дамгъәйә фысгәе кәй сты.

4 хай. «Лексикә»

Скъоладзауы зонын хъәуы:

- дзырдтәе фәрстытәм гәсгәе иртасын (чи? цы?);
- дзырдтәе сәе нысаниуәгтәм гәсгәе иртасын (комкоммә ахәсгәе);
- дзырдтәм антонимтәе, синонимтәе әвзарын зонын;

5 хай. «Морфология» (ног чингүйтәм гәсгәе)

- номдары грамматикон миниуджытәе иртасын (хауән, нымәц)
- миногоны грамматикон миниуджытәе иртасын (хауән, нымәц); миногон номдаримә бастәй күйд тасындағ
кәнүн;

Мивдисәджы грамматикон миниуджытәе иртасын (nymæc, afon, çæsgom)

6 хай. «Синтаксис»

Скъоладзауы ахуыр хъәуы:

- ныхас хъуыдыйәдтыл дих кәнүн;
- хъуыдыйәдтәе сәе загъды нысанмә гәсгәе иртасын, - хъәләсү үагәй раст дзурын;
- хъуыдыйады райдайән стыр дамгъәйә фыссын, йәе кәроны та стъәлф әвәрүн.

Предметон хай «Орфографи әмәе пунктуаци»

Скъоладзауән бацамонын:

- растфыссынады әгъдәуттәе (хәрз хұымәтәг хұызы)

- чинигәй әнәе рәедыдәй чысыл тексттә фыссын;
- ахуыргәнәджы кастмә гәсгәе чысыл тексттә фыссын, рәедыдтыл күсгәйә сабийән йәхицән агурын кәнын йәе рәедыд.

Предметон хай «Ныхасы рәэст»

Сывәлләтты ахуыр кәнын:

- дзырдты бәлвырд тематикон къордтыл дих кәнын;
- фәрстытәм гәсгә цыбыр радзырдтә аразын;
- хымәтәг мидисджын нывтә әзварын әмәе уыдоммә гәсгә дзургә сочиненитә әмәе радзырдтә аразын;
- әрвылбон архайын ионау аив дзурыныл;
- искәйи ныхасмә бәстон хъусын әмәе йын раст дзуәппытә дәттын;
- хи хъуыдитә дзурын;
- хибарәй ләвәрд текстән йәе хъуыдымә гәсгә сәргонд дәттын;
- хи ныхәстәй цыбыр тексттә дзурын;
- сфәлдыстадон күистытә кәнын.

№	Сахæтты нымæц	Урочы темæ	Универсалон ахуырадон архæйттыгæ	Урочы тип	Равзаринағ фарстатæ	Скъоладзауты зонындзинæдтæм домæнта
		Сæрды мысинаёттæ. Дыккаг къласы рацыд æрмæг зæрдыл аерлаууын кæнын.	Зонындзинадтæ райсыныл архайд (познавательные): информаци агурын чиныджы, таблицæты, иллюстрациты, схемæты, компьютеры. Анализ кæнын (сæйраг хъуыды хицæн кæнын, цæмæй арæзт у), хатдзæгтæ кæнын факты бындурыл. Фæзындтæ æмæ факттæ къордтыл дих кæнын. информаци аразын (пъланы, тексты, таблицæйы, схемæйы хузы).	Рацыд æрмæг зæрдыл аерлаууын кæнын	- Чиныджы арæстимæ зонгæ кæнын. Чинигимæ кусын зонын: чингуыты хуызтæкæрæдзийæ иртасын(ахуыргæнæн, наукон,аивадон);чиниджы автор чи у,уый зонын; йæ арæзт ын зонын. Хъæугæ темæ куыд ссарæн ис, раиртæстыгæ, зæрдылдаринаёттæ æмæ æмбарынгæнæн дзырдуатæй куыд пайда кæнын хъæуы. - Тексты æмбарынад. Текст хъуыдыйæдтыл дих кæнын. Хъуыдыйад.	Зонын: чиныджы арæст(цъар, сæргонд, титулон сыф,иллюстраци) Арæхсын: чинигим æ архайдын, зильн æм, хъæугæ æрмæг дзы ссарын
1		Текст. Дзырд.	Хъуыдыйад.			
2		Ныхасы хæйттæ сæ фærстытæм гæсгæ иртасын	Факттæ, фæзындтæ, абстрактонæмбарынæдтæ кæрæдзиимæ барын. Аххосæгтæ агурын æмæ сын хатдзæгтæ кæнын. Ахуыргæнæджы æххуысæй, кæнæ хибараёй ассоциациятæ агурын, модельтæ аразын	Рацыд æрмæг зæрдыл аерлаууын кæнын	Предмет, миниуæг æмæ архайдæвдисæг дзырдтæ.	Зонын: ныхасы хæйттæ кæрæдзийæ хицæн кæнын фærстытæм гæсгæ; Арæхсын: фærстытæн дзуаппýтæ дæттынмæ. Ног дзырдтæй ныхасы

					пайда кәнынмæ.
3	Мыртæ амæ дамгъæтæ	<p>Удгоймагон универсалон архайд (личностные):</p> <p>Адæймаджы раконд хъуыддаг адæймагæй хицæн кәнын зонын, алыхуызон ситуациты йын аргъ кәнын зонын.</p> <p>Адæймаджы раконд хъуыддæгтæй хорз кæнæ æвзæр рахонæн кæцыйæн ис,уий аэмбарын(афтæ хи хъуыддæгтæн дæр).</p> <p>Хи хорз, кæнæ æвзæр миниуджытыл сæттын амæ сæ аэмбарын.</p> <p>Дæ райгуырæн бæстæимæ, Уæрæсeимæ дæ цы бæтты, уыцы миниуджытæ зонын амæ сæдзурын.</p> <p>Дæхи хуызæн чи наeu, ахæм адæмимæ дзурын зонын, æндæр адæмы хæттыты минæвæрттæн</p>	<p>Рацыд æрмæг зæрдыл æрлæууын кәнын</p>	<p>Хъæлæсон æмæ æмхъæлæсон мыртæ.</p>	<p>Зоны: мыртæ дих кæнын Араæсын: дзырдтæ уæнгтыл дих кæнынмæ, иу рæнхъæй иннæмæ хæссынмæ.</p>

		<p>аргъ кәнүн. Иумәйаг хи дарыны ағъдауттәй пайда кәнүн зонын, конфликттәй хи хъахъянын.</p> <p>Алыхуызон ситуациты хи дарыны ағъдауттә аевзарын зонын. Хи аевзәр миниуджытә зонын аәмә сын дзуапп дәттын(хи афхәрын зонын, искаїы афхәрд әмбарын дәхи раконд аевзәр хъуыддаджы тыххәй)</p>		
4	Ныхасы рәзтыл күист	<p>Регулятивон универсалон архайд:</p> <p>Нысан аевәрын, проблемә агурын аәмә аевәрын (урокән, проектән) ахуыргәнәгимә аәмә хибараей.</p> <p>Нысан сәххәст кәнүны фәрәзтә агурын къордты кусгәйә, кәнә ахуыргәнәджы</p>	<p>Рефлекси. Контролон урок.</p>	<p>Зонын:рацыд аәрмәгәй раиртәстытә;</p> <p>Араәхсын: фәрстытән дзуаппыта дәттын, практикон ағъдауәй зонындзинәйтәй пайда кәнү.</p>

		<p>аэххуысәй.</p> <p>Ахуыргәнәджы аэххуысәй кәнә хибарәй архайдән пълан аразын.</p> <p>Пъланмә гәсгә кусын, нысанимә йә барын, рәедыдтә агурын әмә сәраст кәнын.</p> <p>Критеритәм гәсгә нысан сәххәст кәнының къәпхән сбәрәг кәнын.</p>		
--	--	--	--	--

Сызгъәрин фәzzәг. Мыртә әмә дамгъәтә

5	Зылангон әзылангон әмхъәләсонтә	әмә	<p>Коммуникативон универсалон архайд:</p> <p>Хи хъуыдтыә исқәмән дзурын, аргументтә әмә сә факттәй аэххәст кәнын.</p> <p>Хи хъуыдтыә аивынмә цәттәе уәвүн, контр аргумент тыхджындәр куы рауайа, уәд.</p> <p>Критикон цәстәнгас химә.</p> <p>Диалогы архайын:</p> <p>Искәмә хъусын әмә йә</p>	Ног әрмәг	<p>Фәzzыгон нывтә.</p> <p>Зылангон әмә азылангон әмхъәләсонтә кәрәдзийә иртасын</p>	<p>Зоны:хъәләсөн әмә әмхъәләсөн мыртә, әмкъай зылангон әмә азылангонтә,</p> <p>Арәхсын: Дзырдтән мырон-дамгъон анализ кәнынмае.</p>
---	---------------------------------------	-----	--	--------------	---	---

		<p>фехъусын.</p> <p>Æндær искәйы позици аэмбарын(тексты авторимә диалогы цауын).</p> <p>Алыхуызон хәстә сәххәст кәныны тыххәй фысгә амә дзургә тексттә аразын (хибарәй амә ахуыргәнаегимә).</p> <p>Коммуникативон хәстә сәххәст кәнынән алыхуызы ныхасы ситуацитә аразын.</p> <p>Къайтты,къордты кусын(лидеры, критики, әххәстгәнәджы ролы).</p> <p>Конфликттә мынағ кәнын, башын кәнын зонын, барын.</p>			
6		Æмкъай зылангон амә аэзылангон аэмхъәләсонтә		Æмкъай зылангон амә аэзылангон аэмхъәләсонтә (в-ф, г-к, дз-ц, гъ-х, з-с, дж-ч) кәрәдзийә иртасын.	Зоны: Араөхсын: мыртә дыууә къордыл дих кәнын (зыл амә аэзыл).
7		Æмхъәләсон г, к, (кк), къ-йы ивынад дж, ч (чч), чъ йә		Темәмә гәсгә	Зоны: раиртәст, Араөхсын: аңаэрәдьыдай

		хъяләсона ы-йы разәй.				фыссынмә
8		Дәргъвәтин әмхъяләсонты растфыссынад		Ног әрмәг	Дәргъвәтин әмхъяләсонты растфыссынадыл бакусын	Зонын: зонын раиртәст, Арәхсын: дәргъвәтин әмхъяләсонтә цы дзырдты ис, уыдан әнәрәдыйдәй фыссынмә
9		Ныхасы рәэтыл күист		Рефлекси. Контролон урок.		Зонын: темәмәе гәсгә әнәрәдыйдәй фыссын Арәхсын: фәрстытән раст дзуаппыта дәттынмә
10		Дзырды хәйттә әмә дзырдарәзт. Кәрон.		Ног әрмәг	Дзырды арәзт, йә хәйттә. (әмбарынад) Кәрон (әмбарынад)	Зонын: дзырдарәзт, Арәхсын: дзырдты кәрон, уидаг, разәфтуан әмә фәсәфтуан бәрәг кәнын,
11		Уидаг. Әмуидагон дзырдтә.		Ног әрмәг	Уидаг - иумәйаг әмбарынад. Әмуидагон дзырдтә (раиртәст).	Зонын: раиртәст Арәхсын: әмуидагон дзырдтә

						ссарынмæ
12		Уидаг фæсæфтуан æмæ		Ног æрмæг	Фæсæфтуан (раиртæст). Фæсæфтуантæ -æг, -аг, -он, -дон, -джын, сæ нысаниуджытæ.	Зонын: раиртæст, фæсæфтуантæ -æг, -аг, -он, -дон, -джын, Арæхсын: дзырдты фæсæфтуантæ бæрæг кæнынмæ
13		Уидаг разæфтуан. æмæ		Ног æрмæг	Разæфтуан (раиртæст) разæфтуантæ æнæ-, æм-, а-, ба-, ра-, æрба-, ны-, с-. Дзырдты растфыссынад.	Зонын: раиртæст, фæсæфтуантææнæ-, æм-, а-, ба-, ра-, æрба-, ны-, с-. Арæхсын: дзырдты фæсæфтуантæ бæрæг кæнынмæ
14		Ныхасы раэтыл күист		Рефлекси. Контролон урок.		Зонын: диалог æмæ монолог иртасын Арæхсын: диалог аразынмæ, аив ныхас кæнынмæ

Адæмæн зæхх у сæ дараæг

15		Уидаг. Фæсæфтуан. Кæрон.		Рацыд æрмæг сфæлхат кæнын		Зонын: рацыд æрмæгæй фæрстытæн раст дзуаппытаæ дæттын Арæхсын: хибараæй хæслæвæрдтæ æххæст кæнынмæ
----	--	-----------------------------	--	------------------------------------	--	--

Мадәлон әевзаг мады ад кәены

18		Дзырды бындур		Ног аermæg		Зонын: дзырдаræzt Арæхсын: дзырды бындур сбæлвырд кәенінмае
19		Ныхасы рæзтыл күyst		Рефлекси. Контролон урок.		Зонын: фæрстытæн дзуаппýтæ дæттын рацыд аermægæй Арæхсын:

Бинонтæ

20		Дзырды лексикон нысаниуæг. Бирæнысаниуæгон дзырдтæ.		Ног аermæg	Дзырды нысаниуæг. (иумæйаг æмбарынад) лексикон	Зонын: раиртæст Арæхсын: дзырдуатимæ кусынмае
21		Синонимтæ. Антонимтæ.		Ног аermæg		Зонын: синонимтæ æмæ антонимты иумæйаг æмбарынад Арæхсын: антонимтæ æмæ синонимтæ дзырдуаты ссарынмае
22		Ныхасы рæзтыл күyst		Рефлекси. Контролон урок.		Зонын: рацыд аermægæй практикон аегъдауæй пайда кәенін Арæхсын: текстимæ

						кусынмæ
--	--	--	--	--	--	---------

Зымæджы нывтæ

23		Ныхасы хæйттæ Номдар, йæ иумæйаг нысаниуæг.		Ног æрмæг	Æрдз зымæгон. Номдар, миногон, мивдисæг. (иумæйаг æмбарынад) Номдар күнд ныхасы хай) иумæйаг æмбарынад), йæ фæрстытæ, ахадындзинад,	Зонын: ныхасы хæйтты иумæцаг æмбарынад Арæхсын: номдар, миногон, мивдисæг тексты мидæг бацамонынмæ
----	--	---	--	-----------	--	--

Хъахъхъæн де нæниздзинад

24		Номдары ивынад нымæцтæм гæсгæ		Ног æрмæг	Номдарты ивынад нымæцтæм гæсгæ: иуун æмæ бираен нымæц.	Зонын: номдартæ нымæцтæм гæсгæ ивын Арæхсын: текстимæ кусынмæ
----	--	----------------------------------	--	-----------	--	---

Үæларвон тыгъдад

25		Сæрмагонд æмæ иумæйаг номдартæ Стыр дамгъæ сæрмагонд номдарты		Ног æрмæг		Зонын: номдарты дих сæрмагонд æмæ иумæйаг нæмттыл Арæхсын: сæрмагонд номдартæ раст фыссынмæ
----	--	--	--	-----------	--	---

Æрдзы фæзындтæ, æрдзы ивæнтæ

26		Номдарты кәрәтты ивынад јендәр дзырдимә бастәй		Ног аәрмәг		Зоны: раиртәст Арәхсын: номдарты кәрәттәе раст ивын фәрстытәм гәсгә
27		Ныхасы рәзтыл күист Изложени		Рефлекси. Контролон урок.	Изложени фыссыныл күист	Зоны: тексты араэст Арәхсын: хи ныхастәй текст ныффсынмә

Мәргъты цардәй

28		Миногон, йә иумәйаг нысаниуәг		Ног аәрмәг	Миногон күйд ныхасы хай, йә иумәйаг нысаниуәг, йә фәрстытә.	Зоны: миногоны тыххәй иумәйаг аэмбарынад Арәхсын: миногонтә хицән кәнынмә јендәр ныхасы хәйттәй
----	--	-------------------------------	--	------------	---	--

Цәрәгойты цардәй

29		Миногонтә сә јеуәлтәм гәсгә иртасын		Ног аәрмәг	Миногон йә ууәлтәм гәсгә къордтә кәнын.	Зоны: миногонты дих се ууәлтәм гәсгә Арәхсын: миногонтәй сә нысанмә гәсгә раст пайда кәнынмә ныхасы
----	--	-------------------------------------	--	------------	---	--

30		Сæ хъуыдымæ гæсгæ хæстæг æмæ ныхмæвæрд миногонтæ		Ног æрмæг	Сæ хъуыдымæ гæсгæ хæстæг æмæ ныхмæвæрд миногонтæ	Зоны: раиртæст Арæхсын: миногонтæй пайда кæнынмæ ныхасы
----	--	---	--	-----------	--	--

Аерцид, ныллаууыд уалдзæг

31		Мивдисæг, иумæйаг нысаниуæг		Ног æрмæг	Мивдисæг куыд ныхасы хай. Йæ иумæйаг нысаниуæг, фæрстытæ, ахадындзинад нæ ныхасы.	Зоны: раиртæст Арæхсын: фæрстытæн раст дзуаппýтæ дæттынмæ
32		Мивдисæджы ивынад ныхмæцтæм гæсгæ		Ног æрмæг	Мивдисæджы ивынад ныхмæцтæм гæсгæ.	Зоны: раиртæст Арæхсын: мивдисджытæ нихмæцтæм гæсгæ ивынмæ, кæрæттæ раст дзурынмæ
33		Мивдисæджы ивынад афонтæм гæсгæ		Ног æрмæг	Мивдисæджы ивынад афонтæм гæсгæ	Зоны: мивдисæджы афонтæ Арæхсын: мивдисджытæ афонтæм гæсгæ ивынмæ

Иры номдзыд лæгтæ

34		Мивдисæджы æбæльвырд формæ		Ног æрмæг	Мивдисæджы æбæльвырд формæ фæсæфтуан -ын- имæ. Раствыссынад.	Зоны: раиртæст Арæхсын: мивдисджыты
----	--	-------------------------------	--	-----------	--	---

						кәрәттә әбәлвырд формәйы раст фыссымә
--	--	--	--	--	--	---

Адәмон сфаәлдыстад

35		Сә хъуыдымә гәсгә хәстәг әмә ныхмәвәрд мивдисджытә		Ног әрмәг		Зоны: раиртәст Арәхсын: сә хъуыдымә гәсгә хәстәг әмә нихмәвәрд мивдисджытәй пайда кәнынмә дзургә әмә фысгә ныхасы
36		Ныхасы рәэzt		Рефлекси. Контролон урок.		Зоны: текстимә кусын Арәхсын: фәрстытәм гәсгә раст дзуаптытә дәттынмә текстай пайда кәнгәйә

Нә уарzon райгуырән бәстәе Хъуыдыйад

37		Хъуыдыйады хуызтә сә загъды нысанмә гәсгә	.	Ног әрмәг	Хъуыдыйады тыххәй әмбарынад. Таурағъон, фарстон әмә хъәрон хъуыдыйәйтә. Іерхәцән нысәнттә хъуыдыйады карон.	Зоны: раиртәст Арәхсын: хъуыдыйәйтә хъәләсү уагмә гәсгә иртасын
----	--	---	---	-----------	--	---

Мæ райгуырæн бæстæ - Ирыстон Алани

38		Хъуыдыйады сэйраг уæнгтæ		Ног æрмæг	Хъуыдыйады сэйраг уæнгтæ. Сэйрат æмæ зæгъинаджы къордтæ.	Зонын: раиртæст Арæхсын: хъуыдыйады сэйраг уæнгтæ бæрæг кæнынмæ
39		Хъуыдыйады фærссаг уæнгтæ фærстытæм гæсгæ иртасын		Ног æрмæг	Хъуыдыйады фærссаг уæнгтæ сæ ахадындзинад.	Зонын: раиртæст Арæхсын: хъуыдыйады фærссаг уæнгтæ бæрæг кæнынмæ

Хъæууон царды нывтæй

40		Хуымæтæг цыбыр æмæ хуымæтæг даргъ хъуыдыйæдтæ		Ног æрмæг	Хуымæтæг цыбыр æмæ хуымæтæг даргъ хъуыдыйæдтæ. Сæ растфыссынад, æрхæцæн нысæннтæ.	Зонын: раиртæст Арæхсын: хуымæтæг цыбыр æмæ хуымæтæг даргъ хъуыдыйæдтæй пайдæ кæнынмæ.
----	--	---	--	-----------	---	---

Уæлахизы бон

41		Хъуыдыйады мидæг дзырдты кæрæдзиуыл бастдзинад	.	Ног æрмæг	Хъуыдыйады мидæг дзырдты кæрæдзиуыл бастдзинад. Хъуыдыйады дзырдты хсæн семантикон ахастытæ (синонимон, антонимон,	Зонын: раиртæст Арæхсын: хъуыдыйæдтæй мидæг дзырдтæ кæрæдзиуыл бæттынмæ
----	--	--	---	-----------	--	--

					тематикон). Тексты дзырдты кәрәдзиуыл бастдзинад.	фәрстыты руаджы
42		Ныхасы рәэтыл күист		Рацыд әрмәг сфаелхат кәнын		Зонын: текстимә кусын Арәхсын: практикон әгъдауәй рацыд әрмәгәй пайда кәнынмә
43		Рацыд әрмәгыл афәлгәст		Рефлекси. Контролон урок.		Рацыд әрмәг фәлхат кәнын; фәрстытән дзуаптыә дәттынмә; контролон күистытә аеххәст кәнынмә

Азы кәронмә скъоладзаутә хъумә базоной:

- ✓ әмкъай зылангон әмә әзылангон әемхъәләсонтә;
- ✓ әемхъәләсонты кәрәдзийы ивынад;
- ✓ дзырды хәйттә;
- ✓ дзырдты растфыссынад разәфтуантә әмә фәсәфтуантимә;
- ✓ дзырды ахәсгә нысаниуәг;

- ✓ синонимтæ æмæ антонимтæ;
- ✓ номдар, миногон, мивдисæг;
- ✓ хъуыдыйады сэйраг æмæ фærссаг уæнгтæ;
- ✓ хымæтæг цыбыр æмæ хымæтæг даргъ хъуыдыйæдтæ, сæ интонацион арæзт;
- ✓ æрхæцæн нысæнтты хызтæ хъуыдыйады кæрон;
- ✓ текст аразын;
- ✓ раст æмæ сыгъдæг фыссынады æгъдæуттæ.

Ахуырдаутæ хъумæ арæхсой:

- ✓ дзырдтæ мырон-дамгъон æвзæрст кæнынмæ;
- ✓ зылангон æмæ æзылангон æмхъæлæсонтæ раст фыссын æмæ дзурын;
- ✓ дзырдтæ сæ арæзтмæ гæсгæ æвзарынмæ;
- ✓ разæфтуантæ æмæ фæсæфтуантæй дзырдтæ аразынмæ;
- ✓ дæргъвæтин æмхъæлæсонтæ раст дзурын æмæ фыссынмæ;
- ✓ æмуидагон дзырдтæ агурынмæ;
- ✓ ныхасы хæйттæ кæрæдзийæ иртасынмæ;
- ✓ хъуыдыйæдтæ загъды нысанмæ гæсгæ иртасынмæ æмæ сæ раст хъæлæсы уагæй агурынмæ;
- ✓ предметты нæмттæ æмæ æууæлæвдисæг дзырдтæй дзырдбæстытæ аразынмæ;
- ✓ хъуыдыйæдты мидæг дзырдты бастдзинæдтæ бæрæг кæнынмæ;
- ✓ иумæйаг пъланмæ гæсгæ сочиненитæ æмæ изложенитæ фыссынмæ (60-70 дзырды онг);
- ✓ текст фыссынмæ, хæйттыл æй дих кæнынмæ.

Литературæ:

1. Дзампаты Л. Ирон æвзаг 3 кълас, Дзæуджыхъæу, 2015
2. Ирон æвзаджы программæ 1-11-æм къластæн, Дзæуджыхъæй, 2014

3. Пагәты З. 1-4 къл. Ахуыргәниңтә қәсүн- фыссын күйд зонынц, уымән бәрәггәнәнтә әвәрыны бәрцбәрәнтә. Дзәудж. 2003
4. Майрәмыхъуаты Ф. Дидақтикон аәрмәг ныхасы рәзтыл кусынән 1-4-әм къләсты. Дзәуджыхъәу, 1999
5. Майрәмыхъуаты Ф. Дидақтикон аәрмәг текст әмә хъуыдыйадыл кусынән -4-әм къләсты. Дзәуджыхъәу, 1997.